

Prugberger Tamás – Kenderes György: A munka- és közszolgálati jog intézményrend- szerének kritikai és összehasonlító jogi elemzése. (Miskolc, 2009, Novotni Kiadó)

A kötet címéből kitűnően a miskolci szerzőpáros rendkívül széleskörű tematikus igényteliséggel lépett fel, amennyiben két önmagában is igen kiterjedt és összetett jogterület alapintézményeinek kritikai és komparatív elemzését ígérte. E célkitűzés talán kissé túlzó is, különösen annak fényében, hogy az ismertetett kötetet tankönyvként adta közre a kiadó (és a tankönyvként való használat érdekében az egyes fejezetek végén értékes forrás- és irodalomjegyzéket is találunk, elsősorban a hazai szakirodalomra kiterjedően). Kétségtelen ugyanakkor, hogy a szerzők biztos kézzel válogattak a munkajog napjainkban leglényegesebbnek tekinthető strukturális és alapvető elvi problémái közül.³

Az elsősorban tananyagként való felhasználás érdekében kerültek a műbe a bevezető fejezetek, amelyek a munkajog általános elvi kérdéseire, történeti fejlődésére, a jogágiságra vonatkozó általános tanokat foglalják össze.

A tulajdonképpeni kritikai és összehasonlító elemzés a könyv negyedik fejezetétől, azaz a magyar munkajog rendszerének és elveinek az európai munkajogi szabályozás fényében való bemutatásától kezdődik. Minden bizonnyal vitára ad majd okot a szerzők munkajogi alapelv-katalógusa, amely inkább az Mt. Bevezető Rendelkezései körében található általánosnak mondható szabályok (generálklauzulák) bemutatása, mintsem munkajogunk rendszerképző eszméinek feltárása és elemzése.

A kötet második része az individuális munkajog és közszolgálati jog alapintézményeit tárgyalja abban a szemléletben, hogy mintegy párhuzamba állítja a két jogterület azonos vagy hasonló (funkciójú) intézményeit. Ez didaktikailag kétségtelenül sikeres módszer, amely a másik jogterület sajátosságainak fényében mutatja fel az egyes intézmények jellegzetességeit. Újszerűnek mondható a hazai irodalomban a szerződést biztosító mellékkötelezettségek, illetve a munkajogviszonyhoz/közszolgálati jogviszonyhoz tapadó egyéb kötelemények kérdésének felvetése és rövid elemzése. Kissé talán szükséztűnnek tűnik az egyébként rendkívül kiterjedt európai bírósági gyakorlattal rendelkező jogutódlási problémakör tárgyalása, különösen az újabb bírósági ítéletek fényében. Ehhez kapcsolódik az a megjegyzés, hogy a kérdéshez kapcsolódó hazai kezesi felelősségi szabály tárgyalása (a 169. oldal) alapvetően eltér a hazai és nemzetközi szakirodalom felfogásától és a szerző álláspontok valószínűleg jóval túlterjeszkednek a közösségi jogalkotói szándékon.

³ Prugberger Tamás tollából a közelmúltban vehetett kezébe az olvasó hasonló kritikai szemléletű munkajogi kötetet. Ld.: Prugberger Tamás: Munkajogi normatív értékek és a neoliberális globalizálódó gazdaság. Miskolc, 2008, Bíbor Kiadó. Ismertetését ld. a PMJK 2009. évi júniusi számában.

A jogviszonyok tartalmával a műnek több fejezete is foglalkozik, áttekinthető szerkezetben, illetve tematikában. Ezek közül kiemelésre kívánczik a munkaidőre, illetve a díjazásra vonatkozó két fejezet. Előbbivel kapcsolatban megjegyezzük azt is, hogy noha több kritikai megállapítással is egyetértünk, ám az ún. készenléti jellegű munkával kapcsolatban hiányoljuk a szerzők egyértelmű állásfoglalását (a 140. oldalon érintett kérdésben), hiszen – megítélésünk szerint – a hazai munkaidő-szabályozás egyik alapvető el-
lentmondása a munkaidő mértékére vonatkozó, e körben érvényesülő speciális szabály.

A mű tizedik fejezete az ún. atipikus munkajogviszonyokra vonatkozó európai és magyar munkajogi szabályozást tekinti át, megemlítve a 2008/104/EK számú irányelv hatályba lépését is. Mindazonáltal hiányérzetet kelt, hogy az említett irányelvből folyó jogharmonizációs kötelezettség elemzésével, illetve a hatályos hazai szabályozás ebből következő dilemmáinak bemutatásával (pl. az ún. ekvivalencia elv alkalmazásából adódókkal) adósak maradtak a szerzők (a munkaerő-kölcsönzés problematikájának csaknem teljes körű bemutatása mellett).

Terjedelmileg (nem tematikusan) talán kissé szűkszavúnak tekinthetők a jogviszonyok megszűnésével/megszüntetésével kapcsolatos fejtegetések, különösen a felmondási tilalmak és korlátozások elemzése tekintetében. Ehhez képest rendkívül alaposan tárgyalják a szerzők a kollektív munkajog viszonyait, ideértve azok elméleti és gyakorlati/szabályozási vonatkozásait is. Különösen figyelemre méltók az ágazati párbeszéd bizottságokkal kapcsolatos megállapítások (a kézirat lezárásakor még csak az erre vonatkozó törvényjavaslat ismeretében). Több jogpolitikai jellegű megállapításuk vitatható, ám az semmiképpen, hogy határozott álláspont látszik kibontakozni e megállapítások mögött.

A munkajogi tematika a munkaügyi viták tárgyalásával teljeseedik ki, amelyet a munkaharci eszközök bemutatása zár le. E körben is egyértelmű de lege ferenda javaslatokkal találkozunk.

Amint arra utaltunk, a jogász alapképzésben alkalmazható munkajogi tankönyv tematikus kereteit messze meghaladja a Prugberger Tamás és Kenderes György munkája, ám minden bizonnyal jelentős szakmai, illetve tudományos érdeklődésre tarthat számot.

Berke Gyula